

FÖRVALTNINGSHÖGSKOLAN

FH1109 Introduktion till offentlig förvaltning, 30 högskolepoäng

Introduction to Public Administration, 30 credits

Grundnivå / First Cycle

Fastställande

Kursplanen är fastställd av Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden 2010-05-19 och senast reviderad 2023-11-10 av Förvaltningshögskolan. Den reviderade kursplanen gäller från och med 2024-01-15, vårterminen 2024.

Utbildningsområde: Samhällsvetenskapligt 100 %

Ansvarig institution: Förvaltningshögskolan

Inplacering

Kursen ges som en obligatorisk kurs i Kandidatprogrammet i offentlig förvaltning, 180 högskolepoäng. Kursen kan även ges som fristående kurs.

Huvudområde

Offentlig förvaltning

Fördjupning

G1N, Grundnivå, har endast gymnasiala förkunskapskrav

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet och Matematik 2a/2b/2c, Samhällskunskap 1b/1a1+1a2.

Lärandemål

Ämnet offentlig förvaltning är en flervetenskaplig akademisk disciplin. Kursens mest centrala lärandemål är att studenten efter avslutad kurs ska ha bibringats en allmän förståelse för ämnets grunder och kunna redogöra för förvaltningens roll i samhället ur ett politiskt, juridiskt, organisatoriskt och ekonomiskt perspektiv. Kursen är indelad i tre delkurser och ett obligatoriskt övningsmoment, och nedan redovisas lärandemål för var och en av dessa.

Efter godkänd kurs ska studenten kunna:

Delkurs 1: Politik och juridik, 13 högskolepoäng

Kunskap och förståelse

- beskriva a) den svenska offentliga samhällsorganisationens grundstruktur på nationell, regional och lokal nivå, b) beskriva den Europeiska unionens grundstruktur och uppvisa särskild förståelse för EU-medlemskapets implikationer för det svenska statskicket
- jämföra det svenska statskicket med internationella motsvarigheter
- beskriva grundlagarnas och kommunallagens uppbyggnad och relevans för förvaltningens roll och organisation
- beskriva och med hjälp av teoretiska begrepp förklara hur politiska beslut fattas och hur lagstiftningsprocessen i Sverige går till
- redogöra för de offentliga tjänstemännens roll
- översiktligt redogöra för statsrättens och förvaltningsrättens innehåll
- översiktligt redogöra för grundläggande teorier om makt, normer, jämställdhet och mångfald.

Färdighet och förmåga

- använda Förvaltningslagen i offentliga organisationer

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- beskriva och kritiskt reflektera över: a) de konstitutionella och förvaltningspolitiska vägval som ligger till grund för den svenska offentliga förvaltningens organisation, b) de viktigaste offentliga institutionernas roller och inbördes relationer, samt visa prov på särskild förståelse för relationen mellan förvaltningen och statsmakterna, c) hur politiska beslut fattas i stat, kommun och EU genom demokratiska processer
- tolka och ta ställning till förvaltningens praktik ur ett makt-, jämställdhets- och mångfaldsperspektiv; ett socialt hållbarhetsperspektiv samt ur etiska perspektiv.

Delkurs 2: Organisation, 8,5 högskolepoäng

Kunskap och förståelse

- beskriva och förklara innebörden av grundläggande perspektiv och begrepp inom organisationsteori
- redogöra för vad som utmärker offentliga organisationer
- beskriva och jämföra konkreta exempel på organisering av offentliga organisationer
- redogöra för vad perspektivet hållbar utveckling, och relaterade begrepp, står för.

Färdighet och förmåga

- använda teorier och begrepp från organisationsteorin för att analysera och

diskutera exempel på offentliga organisationer.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- diskutera offentliga organisationers praktik och reflektera över problem och lösningar med hjälp av begrepp från organisationsteorin
- problematisera offentliga organisationers verksamhet och olika typer av aktörer utifrån frågeställningar relaterade till etik och hållbar utveckling.

Delkurs 3: Förvaltningsekonomi, 8,5 högskolepoäng

Kunskap och förståelse

- beskriva innebörden av grundläggande begrepp inom områdena finansiell redovisning och ekonomistyrning
- beskriva och redogöra för grunderna i finansiell redovisning
- översiktligt redogöra för olika intressentperspektiv kring offentliga förvaltningens finansiella redovisning
- beskriva och jämföra vanligt förekommande ekonomistyrinstrument i offentliga organisationer samt förklara deras användning
- beskriva och redogöra för skillnader mellan finansiell redovisning och ekonomistyrning i den offentliga förvaltningen.

Färdighet och förmåga

- konstruera och använda vissa ekonomistyrinstrument för kort- och långsiktig planering av offentliga organisationer
- använda i förvaltningen vanligt förekommande digitala redskap för att konkretisera förvaltningsekonomiska analyser.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- diskutera och problematisera den offentliga förvaltningens praktik med stöd av teoretiska begrepp från ekonomistyrning
- reflektera över och jämföra centrala begrepp inom finansiell redovisning och ekonomistyrning
- kritiskt granska, sammanfatta och diskutera förvaltningsekonomisk litteratur.

Gemensamma lärandemål för samtliga delkurser

Kunskap och förståelse

- beskriva innebörden av grundläggande begrepp inom offentlig förvaltning
- känna till de grundläggande regler för examinering inom högre utbildning som rör självständigt skrivande och förbud mot plagiering.

Färdighet och förmåga

- beskriva förvaltningens praktik utifrån teorier om politik och offentlig rätt, organisation och förvaltningsekonomi
- skriftligen och muntligen presentera analyser av offentliga organisationer.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- reflektera kring och förhålla sig till ämnet offentlig förvaltnings flervetenskapliga karaktär
- reflektera kring etiska aspekter på självständigt skrivande, referat och plagiat i och utanför akademien
- reflektera kring, och förhålla sig till, studier enskilt och i grupp
- problematisera offentliga verksamheter utifrån problemställningar som rör värdekonflikter, etik och hållbar utveckling
- reflektera kring offentlig förvaltning utifrån kulturella eller filosofiska perspektiv genom exempelvis skönlitterära texter.

Kursen är hållbarhetsrelaterad, vilket innebär att minst ett av kursens lärandemål tydligt visar att kursens innehåll uppfyller minst ett av Göteborgs universitets fastställda kriterier för hållbarhetsmärkning.

Innehåll

Kursen omfattar tre delkurser och ett obligatoriskt övningsmoment. I den första delkursen (*Politik och juridik*) behandlas förvaltningens roll i det svenska statskicket ur ett politiskt perspektiv med särskilt fokus på rättsliga och institutionella aspekter. Den andra delkursen (*Organisation*) behandlar förvaltningen ur ett organisationsteoretiskt perspektiv. I den tredje delkursen (*Förvaltningsekonomi*) behandlas hur ekonomi används som styrinstrument i förvaltningen. De tre delkurserna är delvis integrerade för att bibringa en helhetsförståelse av det flervetenskapliga ämnet offentlig förvaltning.

Inom ramen för varje delkurs genomförs tillämpningsövningar där studenterna får möjlighet att använda de begrepp och teorier som introducerats i kursen i relation till specifika fall. En målsättning är att studenterna ska återkomma till samma fall under de

tre delkurserna för att på så sätt få ökade insikter om ämnet offentlig förvaltnings flervetenskapliga karaktär.

Delkurs 1: Politik och juridik, 13 högskolepoäng

I denna delkurs presenteras övergripande hur den svenska samhällsorganisationen är organiserad med betoning på politiska, institutionella och rättsliga aspekter.

Inom delkursen behandlas den svenska konstitutionens grunder; grundlagarna, det proportionella valsystemet och dess konsekvenser; riksdagens organisation och det parlamentariska arbetet, parlamentarism och regeringsbildning, regeringen och regeringskansliets roll och organisation, formgivningsmakten samt kontrollmakten. Vidare behandlas den statliga offentliga förvaltningens uppbyggnad och förvaltningspolitiska ideal.

Den lokala och regionala förvaltningens organisation och det lokala självstyrets principer och regelverk presenteras. Relationen mellan olika samhällsnivåer belyses, liksom den Europeiska unionens politiska organisation och förvaltning, samt EU:s betydelse för svensk politik och förvaltning.

Förvaltningsrätt och regler för offentlighetsprincipen behandlas särskilt. Förvaltningens verksamhet och aktörer problematiseras utifrån frågeställningar relaterade till etik och hållbar utveckling. Inom ramen för denna delkurs lyfts tjänstemannens roll i förvaltningen som den främste regel- och lag uttolkaren.

I delkursen introduceras även teoretiska perspektiv på politik och förvaltning. Särskild vikt läggs vid relationen mellan den demokratiskt valda politiska makten och förvaltningen. Betydelsen av makt, mångfald, kön och likabehandling lyfts fram och problematiseras.

Delkurs 2: Organisation, 8,5 högskolepoäng

I denna delkurs sätts den offentliga förvaltningen som organisation i centrum. Villkoren för de offentliga verksamheternas organisering uppmärksammas särskilt och vad som utmärker offentliga organisationer i förhållande till andra organisationer.

Delkursen har en genomgång av olika teoribildningar som historiskt har utvecklats och kommit att prägla, inte endast organisering i ett historiskt perspektiv, utan även dagens organisationer. Det innebär att olika centrala teoretiska teman behandlas som till exempel struktur, kultur, identitet, ledarskap, makt och strategi.

Delkursen ger en orientering i organisationsteorins grunder och hur perspektiv och begrepp från organisationsteorin kan användas för att analysera offentliga

organisationer. Detta sker i förhållande till exempelvis offentliga organisationer för att förstå under vilka förutsättningar de har att verka idag.

Delkursen behandlar även klassiska teorier som byråkrati och administration liksom moderna modeller och utvecklingstrender vad gäller styrning och ledning av offentliga organisationer. Även frågor om hållbar utveckling när det kommer till offentliga förvaltningarnas ledning och organisering behandlas i kursen.

Sammantaget syftar delkursen till att öka förståelsen för organisering i allmänhet och offentliga organisationers organisering i synnerhet.

Delkurs 3: Förvaltningsekonomi, 8,5 högskolepoäng

I denna delkurs introduceras begreppen finansiell redovisning och ekonomistyrning i direkt relation till styrningen av den offentliga förvaltningen; tillsammans bildar de två delarna området förvaltningsekonomi. Fokus läggs på nationell såväl som lokal förvaltningsnivå.

Delkursen börjar med en introduktion av grundläggande ekonomiska begrepp, metoder och grunder för finansiell redovisning i syfte att möjliggöra en förståelse för hur finansiella rapporter inom den offentliga förvaltningen produceras och används av olika intressenter. För att fördjupa förståelsen och problematisera den nuvarande situationen gällande den rådande förvaltningsekonomiska praktiken, kommer historiska beskrivningar - med fokus på den finansiella redovisningen - användas.

Delkursen fortsätter därefter med att presentera grundläggande teoretiska perspektiv kring olika ekonomistyrningsinstrument. En viktig del är att särskilja ekonomistyrningen från den finansiella redovisningen. Inom ramen för ekonomistyrning läggs ett stort fokus vid att producera, använda och analysera olika typer av budgetrapporter. Detta görs genom att diskutera skillnaden i planering på kort såväl som lång sikt. En viktig del i denna del av kursen är att visa på hur ekonomistyrning kan ses som en effekt av politiska och organisatoriska val likväl som en påverkande faktor för vilka politiska och organisatoriska val som kan genomföras.

Genomgripande för hela delkursen är den offentliga förvaltningens produktion och användning av information för att redovisa och styra verksamheter. Delkursen ger teoretiska verktyg för att analysera och förstå offentliga organisationers ekonomiska styrning på nationell såväl som lokal nivå och utifrån komplexa frågeställningar som ekonomisk hållbarhet. Genom att kombinera praktiska färdigheter med teoretiska kunskaper och förhållningssätt kring finansiell redovisning och ekonomistyrning förbereds studenten väl inför arbete såväl som fortsatta studier inom offentlig förvaltning.

Kursen avslutas med ett för delkurserna gemensamt obligatoriskt moment där studenterna i seminarieform diskuterar och problematiserar generella lärdomar från kursen med betoning på ämnets flervetenskapliga karaktär.

Former för undervisning

Undervisning sker i form av föreläsningar, seminarier och övningsmoment.

Undervisningsspråk: svenska

Former för bedömning

Prov i form av enskild skriftlig tentamen sker inom varje delkurs. Proven kompletteras med hemuppgifter inom valda områden som genomförs enskilt eller gruppvis och redovisas skriftligt och/eller muntligt vid obligatoriska seminarier. Närvaro och presentationer vid sådana seminarier kan vägas in i examinationen. Student som uteblir från obligatoriska seminarier eller inte deltar på ett godkänt sätt måste genomföra skriftliga extrauppgifter som kompensation för att kunna erhålla godkänt betyg.

Skriftliga inlämningar som inte når upp till godkänt kan behöva kompletteras för att de ska erhålla godkänt betyg.

Lärandemål bedöms i första hand genom individuella skriftliga examinationsuppgifter/tentamen. Dessa examinationsuppgifter kompletteras med bedömning av students insatser vid seminarier och övningar, i synnerhet rörande lärandemål kopplade till värderingsförmåga och förhållningssätt. Kursens gemensamma lärandemål examineras framförallt inom ramen för obligatoriska moment och övningar.

Om student som underkänts två gånger på samma examinerande moment önskar byte av examinator inför nästa examinationstillfälle, bör sådan begäran inlämnas skriftligt till institutionen och ska bifallas om det inte finns särskilda skäl däremot (HF 6 kap 22§).

Om student fått rekommendation från Göteborgs universitet om särskilt pedagogiskt stöd kan examinator, i det fall det är förenligt med kursens mål och förutsatt att inte orimliga resurser krävs, besluta att ge studenten en anpassad examination eller alternativ examinationsform.

I det fall en kurs har upphört eller genomgått större förändringar ska student garanteras minst tre examinationstillfällen (inklusive ordinarie examinationstillfälle) under en tid av

minst ett år, dock som längst två år efter det att kursen upphört/förändrats.

Betyg

På kursen ges något av betygen Väl godkänd (VG), Godkänd (G) och Underkänd (U). De tre delkurserna betygssätts var för sig enligt skalan U, G och VG. Det avslutande obligatoriska seminariet betygssätts enligt skalan U - G.

För betyget Godkänd (G) på en delkurs krävs godkänt på delkursernas samtliga examinationsmoment. För betyget Väl Godkänd (VG) krävs därutöver att studenten är Väl Godkänd på det avslutande individuella examinationsmomentet.

Särskilt goda insatser vid seminarier och övningar noteras och kan inom respektive delkurs räknas studenten tillgodo vid betygssättningen.

För slutbetyget Godkänd (G) på hela kursen krävs att studenten erhållit betyget G eller VG på samtliga examinationsmoment. För slutbetyget Väl Godkänd (VG) på hela kursen krävs att studenten erhållit betyget VG på minst två av de tre delkurserna.

Kursvärdering

Kursen värderas skriftligt. Resultatet och eventuella förändringar i kursens upplägg ska förmedlas både till de studenter som genomförde värderingen och till de studenter som ska påbörja kursen.